

Čo je mediácia

Mediácia je proces, v ktorom nezainteresovaná tretia strana – mediátor – pomáha účastníkom sporu nájsť vzájomne prijateľné riešenie ich sporu. Mediácia je dobrovoľná a dôverná.

Mediácia ako spôsob riešenia konfliktov sa používa v prípadoch, keď sú strany už v rozbehnutom spore a nevedia ho ďalej riešiť bez pomoci tretej osoby. Jednou z podmienok je, že tretia strana nie je v konflikte zainteresovaná a strany nechcú, aby táto tretia strana autoritatívne rozhodovala o ich spore. To znamená, že pri mediácii nie sú strany sporu pasívnymi účastníkmi a nečakajú, ako rozhodne niekto iný, ale **sami aktívne hľadajú spôsob urovnania sporu**.

Na rozdiel od súdneho konania sa teda nehľadá na čej strane je právo, kto má pravdu a kto nie, ale hľadá sa vzájomne akceptovateľná dohoda. Mediácia teda nie je ani náhradou za právnu radu. Mediátor nemôže radiť iba niektorej zo strán, lebo by tým porušil zásadu nestrannosti.

Výsledkom úspešného mediačného konania je vzájomná dohoda strán, ktorá musí mať písomnú formu (§ 15 zákona č. 420/2004 Z.z.). Na základe dohody, ktorá vznikla ako výsledok mediácie, môže oprávnený podať návrh na súdny výkon rozhodnutia alebo návrh na vykonanie exekúcie, ak je táto dohoda podľa podmienok ustanovených v osobitných predpisoch

- a) spísaná vo forme notárskej zápisnice,
- b) schválená ako zmier pred súdom, rozhodcovským orgánom.

Mediáciou podľa zákona č. 420/2004 Z.z. je možné riešiť spory, ktoré vznikajú z obchodných záväzkových, občianskoprávných, rodinnoprávných vzťahov a pracovnoprávných vzťahov. Zákon sa nevzťahuje na veci, ktoré sa prejednávajú v trestnom konaní. Pre túto oblasť platí osobitný zákon č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch.

Kto je mediátor

Mediátor je nestranná tretia osoba, ktorá v procese mediácie uľahčuje komunikáciu medzi stranami sporu. Mediátor pomáha vytvoriť bezpečné prostredie v ktorom môžu zúčastnené strany otvorene diskutovať svoj spor pri vzájomnom rešpektovaní odlišností a názorov druhej strany. Mediátor napomáha stranám vzájomne pochopiť prečo spor vznikol, hľadať a rozvíjať alternatívy riešenia s cieľom dosiahnuť vzájomne akceptovateľnú dohodu.

Mediátorom podľa § 3 zákona č. 420/2004 Z.z. môže byť každá fyzická osoba zapísaná v registri mediátorov, na ktorej sa osoby zúčastnené na mediácii dohodnú a ktorá funkciu mediátora prijme. Zákon ďalej stanovuje podmienky, ktoré musí mediátor splniť, aby bol do zoznamu zapísaný.

Mediátor je povinný vykonávať svoju činnosť nezávisle, nestranne, dôsledne, s náležitou odbornou starostlivosťou, poučiť osoby zúčastnené na mediácii, o ich právach, ktoré môžu byť mediáciou dotknuté a bez zbytočného odkladu informovať osoby zúčastnené na mediácii o všetkých skutočnostiach, pre ktoré by mohol byť z výkonu mediácie vylúčený, ak so zreteľom na jeho pomer k veci alebo k osobám zúčastneným na mediácii možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti.

Z podstaty mediácie vyplýva, že mediátor nemusí byť právnik, dôležité sú najmä jeho komunikačné zručnosti a schopnosť vytvárať atmosféru spolupráce. Mediátor je odborník na proces, nie na predmet sporu. Každý mediátor však musí v rámci odbornej prípravy absolvovať výučbu o základoch právneho poriadku, pokiaľ nemá právnické vysokoškolské vzdelanie najmenej prvého stupňa.

10 dôvodov pre mediáciu

Súdne konanie je náročné nielen z finančného a časového hľadiska, ale najmä z dôvodov zasahujúcich osobnú a emocionálnu stránku účastníkov. Z mnohých dôvodov, prečo uprednostniť mediáciu pred súdnym konaním Vám ponúkame niekoľko vybraných:

1. Mediácia šetrí čas

Mediáciu je možné začať už v priebehu niekoľkých dní po oslovení mediátora. Mediačné konanie sa podarí ukončiť spravidla po dvoch alebo troch mediačných stretnutiach, čo zvyčajne predstavuje niekoľko týždňov. V ideálnom prípade sa strany môžu dohodnúť už na prvom mediačnom stretnutí.

2. Mediácia šetrí peniaze

Hoci ani mediácia nie je zadarmo, náklady na mediačné konanie sú výrazne nižšie ako pri riešení sporu súdnou cestou. Navyše, ak sa už aj začalo súdne konanie, ale spor sa podarí urovnať mediáciou, vráti sa časť súdnych poplatkov (§ 15 zákona č. 420/2004 Z.z.).

3. Mediáciou sa nezhoršujú vzťahy strán sporu

Naopak, mediácia na rozdiel od súdneho sporu pomáha stranám sporu zachovať a dokonca ďalej rozvíjať doterajšie vzťahy. Mediácia tiež pomáha rozvíjať rešpekt k názorom a postojom iných ľudí.

4. Mediácia je dobrovoľná

K účasti na mediácii nie je možné žiadnu zo strán prinútiť, preto súhlas s účasťou na mediačnom konaní dáva nádej, že strany majú naozajstný záujem svoj spor vyriešiť čo najrýchlejšie a bez zbytočných strát.

5. Mediácia je neformálna

Mediácia je v porovnaní so súdnym konaním menej formálna, čo vyplýva nielen z postavenia mediátora, ale aj zo samotnej podstaty mediácie, najmä jej dobrovoľnosti.

6. Mediácia je dôverná

Všetci účastníci mediačného konania (teda rovnako mediátor aj strany sporu) sú povinní zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach o ktorých sa dozvedeli v súvislosti s predmetom mediácie.

7. Mediáciu máte pod kontrolou

Mediácia má svoje zaužívané pravidlá a postupy, ale priebeh konkrétneho mediačného konania ovplyvňujú strany konania podľa svojich potrieb.

8. Mediátor sa zameriava na záujmy strán sporu, nie na právne aspekty sporu

Mediátor nie je sudca, nerozhoduje o vine či nevine, ale vytvára podmienky na nájdenie riešenia prijateľného pre všetky strany sporu. V prípade potreby môžu strany sporu svoje stanoviská konzultovať so svojimi právnymi zástupcami, alebo sa nimi nechať zastupovať.

9. Mediáciu je možné použiť aj keď už začalo súdne konanie

To, že sa už začalo súdne konanie nie je prekážkou mediácie a hoci to nie je jeho povinnosťou, sudca by mal odporučiť účastníkom súdneho konania pokúsiť sa vyriešiť spor mediáciou. Napokon, ak bude mediácia neúspešná, sa v krajnom prípade vždy môžete na súd vrátiť.

10. Mediácia naozaj funguje

Skúsenosti z krajín, kde je mediácia bežnou súčasťou života potvrdzujú, že vysoké percento prípadov, ktoré sa dostanú na mediáciu končí dohodou. Aj v prípadoch, ktoré sa neskončili úspechom, sa strany sporu v prevažnej miere vyjadrili, že ak v budúcnosti budú mať spor, pokúsia sa ho riešiť mediáciou.

Ako prebieha mediácia

Hoci je mediácia menej formálna ako súdny proces, mediáčne konanie má tiež svoje zaužívané pravidlá a postupy. Čo teda môžete očakávať, ak máte záujem riešiť svoj spor mediáciou?

Najprv je potrebné kontaktovať mediátora, ktorý posúdi, či je spor vhodný na mediáciu. Ak áno, mediátor osloví všetky strany sporu a pozve ich na mediáčne stretnutie, ktorého priebeh je spravidla nasledovný:

- ✎ V úvodnej časti mediátor vysvetlí princípy mediácie, priebeh mediáčneho procesu a svoju úlohu. Mal by zdôrazniť dobrovoľnosť mediácie, nestrannosť mediátora a dôvernosť všetkých informácií, ktoré sa strany a mediátor v priebehu mediácie dozvedia. Dôležité je, aby sa strany sporu na osobe mediátora zhodli a mediátor túto úlohu prijal. Dohodnú sa vzájomne pravidlá komunikácie a určí sa očakávaná dĺžka mediáčneho stretnutia. Tiež sa dohodne výška a spôsob platby finančnej odmeny mediátora. Napokon mediátor spíše Dohodu o riešení sporu mediáciou, ktorú spoločne so všetkými stranami sporu podpíše.
- ✎ Potom dostane každá strana neprerušovaný čas na vysvetlenie svojho pohľadu na predmet sporu. Cieľom ale nie je hľadať príčiny sporu alebo vinníka, ale vytvorenie bezpečnej situácie, v ktorej každý účastník sporu môže prejaviť svoje chápanie a prežívanie sporu. Na záver tejto časti mediátor preformuluje neutrálnym spôsobom vypočuté stanoviská tak, aby vytvoril podmienky pre hľadanie riešenia.
- ✎ V ďalšom priebehu sa snažia strany spory prostredníctvom vzájomnej komunikácie o pochopenie názorov a postojov protistrany a hľadajú vzájomne prijateľné riešenie. Mediátor nikoho neobviňuje, nesúdi, nerozhoduje, kto má pravdu a kto nie, ani nerobí žiadne rozhodnutia, čo by mali strany robiť. Pomáha účastníkom mediáčneho stretnutia otvorene diskutovať problém a identifikovať vhodné riešenie. Ak na prvom mediáčnom stretnutí nenájdu strany spoločne prijateľné riešenie, ale sú ochotné pokračovať v hľadaní, mediáčne stretnutie sa ukončí a účastníci si dohodnú termín ďalšieho stretnutia.
- ✎ Ak napokon nájdu strany sporu riešenie, ktoré im vzájomne vyhovuje, spíše mediátor Dohodu o vyriešení sporu, ktorú podpíšu strany sporu aj mediátor. Podpisom dohody je proces mediácie ukončený a úloha mediátora končí.

Takto spísaná dohoda zaväzuje strany plniť povinnosti ku ktorým sa v nej zaviazali. Zároveň býva vhodné poistiť si naplnenie dohody napríklad spísaním záväzkov strán vo forme notárskej zápisnice, alebo schválením dohody vo forme zmluvy pred orgánmi, ktorých súdny výkon zákon pripúšťa.

Cenník mediácie

Mediácia, resp. výkon činnosti mediátora je podľa § 4 zákona č. 420/2004 Z.z. podnikaním. V nasledovnom cenníku sú uvedené obvyklé ceny za mediáciu:

Oblasť	Príklad predmetu sporu	Cena
Nekomerčná	<ul style="list-style-type: none"> susedské spory, rodinné spory partnerské spory, rozvody a starostlivosť o deti komunitné spory, etnické problémy	<ul style="list-style-type: none"> hodinová sadzba - 600 Sk/hodinu
Komerčná	<ul style="list-style-type: none"> obchod, pracovno-právny vzťah, dodávateľsko-odberateľské vzťahy, vzťahy spoluvlastníkov, konkurz, exekúcia, iné medzifiremné vzťahy, vnútrofiremné problémy finančné operácie, majetok, dedičstvo, rozvod - bezpodielové spoluvlastníctvo manželov	<ul style="list-style-type: none"> spory, kde nie je možné vyčísliť hodnotu a spory s vyčíslenou hodnotou do 100 tisíc Sk - hodinová sadzba 4 000,- Sk/hodinu spor od 100 do 200 tisíc Sk - 10% z hodnoty spor od 200 do 500 tisíc Sk - 7% z hodnoty spor do 500 tisíc do 1 milióna Sk - 5% z hodnoty spor od 1 do 2 miliónov Sk - 2 % z hodnoty spor nad 2 milióny Sk - 1% z hodnoty
Štátna sféra	<ul style="list-style-type: none"> problém medzi štátnymi organizáciami pracovno-právne spory v štátnej sfére (štátne školstvo, zdravotníctvo a podobne).	<ul style="list-style-type: none"> hodinová sadzba 900 Sk/hodinu spor od 100 do 200 tisíc SK - 10% z hodnoty spor od 200 do 500 tisíc Sk - 7% z hodnoty spor od 500 tisíc do 1 milióna Sk - 5% z hodnoty spor od 1 do 2 miliónov Sk - 2 % z hodnoty spor nad 2 milióny Sk - 1% z hodnoty

Potrebujete viac informácií o mediácii, alebo chcete kontaktovať mediátora?

 www.mediacia.info

 mediator@mediacia.info

 +421 905 429 757

